

FAQ: Huisvesting

Wie bepaalt of een school recht heeft op nieuwbouw voor gymzalen?

De gemeente, volgens de geldende verordening onderwijshuisvesting van de betreffende gemeente (deze is vaak te downloaden of te bekijken via de website van de gemeente). In deze verordening is de te volgen procedure van aanvragen van nieuwbouw of verbouw vastgelegd, evenals de te volgen procedure voor het aanvragen van het aantal klokuren gymnastiek.

Wie bekostigt de nieuwbouw van een gymzaal?

De gemeente, als de school recht heeft op nieuwbouw. Een school kan daarnaast ook eigen middelen inzetten.

Wat hoort tot de taken (zorgplicht) van de gemeente?

De gemeente moet zorgen voor de planning en financiering van voldoende geschikte ruimte voor bewegingsonderwijs en voor de bekostiging van de eerste inrichting. Daarnaast is de gemeente verplicht om alle scholen in te roosteren in de bestaande accommodaties.

Wat gebeurt er als er te weinig capaciteit is?

Als een school een gymzaal nodig heeft en er geen mogelijkheden voor medegebruik zijn (zie volgende vraag) moet de aanvraag door de gemeente worden toegekend, los van het feit of het budget het op dat moment toelaat of niet. Voor tijdelijke capaciteitstekorten zullen noodoplossingen gezocht moeten worden zoals busvervoer, tijdelijke gymzalen, gebruik van sportcentra, etc.

Wanneer heb je recht op uitbreiding met een gymzaal?

Globaal gezegd: Als er geen mogelijkheden zijn om binnen 1 km (PO) of 2 km (VO) hemelsbreed één of meer gymnastiekruimten te gebruiken en er gedurende minstens 15 jaar voor tenminste 20 klokuren BO of 10 groepen (V)SO leerlingen aanwezig zijn, waarvoor het gebruik noodzakelijk is.

Hoe weet de gemeente wat scholen aan ruimte nodig hebben?

De gemeente moet de huidige en toekomstige ruimtebehoefte op grond van de leerling prognose PO en VO permanent in kaart brengen en op de hoogte zijn van de beschikbare ruimte.

Wat moet de school doen?

Alle schoolbesturen melden de beschikbare eigen gymnastiekruimte. Schoolbesturen van het PO doen jaarlijks een opgave voor het gewenste gebruik van niet eigen gymnastiekruimten. Soms wordt ook het VO bij de inroostering betrokken. Schoolbesturen dienen aanvragen in bij de gemeente volgens de procedure zoals deze is omschreven in de verordening onderwijshuisvesting. Ook de huur van sportterreinen voor VO kan op deze wijze worden aangevraagd.

Hebben scholen voor VO recht op het gebruik van gemeentelijke sportvelden?

Scholen voor voortgezet onderwijs kunnen doorgaans voor tenminste 8 weken per jaar gebruik maken van de gemeentelijke sportvelden. Veel gemeenten stellen de sportvelden (soms tegen betaling) voor een ruimere tijd beschikbaar. Indien er geen gemeentelijk sportveld beschikbaar is of de school een sportveld moet huren (van een vereniging of een geprivatiseerde exploitant), kan een school voor VO aanspraak maken op een vergoeding van huur van de gemeente. De noodzaak tot huur blijkt uit:

- a. het feit dat het lesrooster buitensport vermeldt, terwijl het bevoegd gezag niet beschikt over een eigen sportveld en
- b. er geen mogelijkheden zijn tot gebruik van een sportveld van een ander bevoegd gezag.

De vergoeding moet aangevraagd worden bij de gemeente. De aanspraak geldt voor maximaal 8 weken per schooljaar. De vergoeding is € 20,85 per klokuur (prijspeil 2013).

Voor hoeveel uur hebben we recht op het gebruik van een gymzaal of speellokaal?

- Voor het reguliere basisonderwijs moet de inroostering van de gymzaal door de gemeente tenminste 1,5 klokuur (2 lessen van 45 minuten) per groep 3 t/m 8 zijn. Beschikt de school niet over een eigen speellokaal, dan wordt 3,75 klokuur (5 lessen van 45 minuten) per groep leerlingen jonger dan 6 jaar ingeroosterd.
- Voor speciale scholen voor basisonderwijs en voor scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs moet de inroostering van de gymzaal 2.25 klokuur (3 lessen van 45 minuten) per groep leerlingen vanaf 6 jaar zijn. Beschikt de school niet over een eigen speellokaal, dan wordt 3,75 klokuur (5 lessen van 45 minuten) per groep leerlingen jonger dan 6 jaar ingeroosterd.
- Voor het voortgezet onderwijs is enkel het lesrooster van belang voor het gebruik. Een lokale overheid kan andere normen hanteren, maar dit moet in het (plaatselijke) 'Op Overeenstemming Gericht Overleg' (OOGO) tussen gemeente en schoolbesturen zijn overeengekomen. De normen staan in de lokale verordening onderwijshuisvesting.

Wat is de maximale capaciteit van een gymzaal, volgens de verordening?

Voor het PO en (V)SO geldt maximaal 26 klokuren (34 lessen van 45 minuten) schoolgebruik, voor het VO maximaal 40 lessen van 50 minuten (34 klokuren).

Wat zijn de afstandscriteria voor het gebruik van gymzalen?

Uitgangspunt voor het primair en (voortgezet)speciaal onderwijs geldt een afstand van 1 km hemelsbreed van de school. Voor het voortgezet onderwijs geldt 2 km hemelsbreed. Een lokale verordening kan ook andere normen hanteren. Over andere afstandscriteria dient men tot overeenstemming te zijn gekomen via het lokale OOGO (overleg gemeente schoolbesturen).

Wat zijn de minimumnormen voor gymzalen?

De oefenruimte is minimaal 252 m² netto, de hoogte is minimaal 5 meter en het gymnastiekgebouw bevat tenminste 2 kleedruimten en een was-/douchegelegenheid. Dit geldt zowel voor het PO als het VO. De KVLO adviseert met klem om ruimere en vooral bredere zalen te bouwen: minimaal 308 m²; 14 x 22 x 5.5 meter (voor argumentatie zie 'Zaalafmeting bewegingsonderwijs: grotere standaardmaat'). Klik [hier](#) voor meer informatie (link naar document KVLO Normen Gymlokalen)

Bestaan er standaardlijsten voor de inrichting van gymzalen en speellokalen?

Nee, wel voorbeeldlijsten. Zowel voor het primair onderwijs als voor het voortgezet onderwijs zijn er inventarislijsten ontwikkeld. (link naar lijsten)

Wie bepaalt de inrichting van een gymzaal?

Wie het doet en hoe het gebeurt, verschilt sterk per gemeente/school/bestuur. Er zijn secties en ook gemeentelijke netwerken van vakleerkrachten in het po, die zelf verantwoordelijk zijn (inhoudelijk en financieel) voor de inrichting. Docenten LO doen er hoe dan ook verstandig aan invloed uit te oefenen en inhoudelijke kennis van zaken en wensen in te brengen bij beheerders, beleidsbepalers, verhuurders. De inventaris van de gymzaal hoort afgestemd te zijn op het type onderwijs en het, door het bevoegd gezag vastgestelde schoolplan en vakwerkplan. De wettelijk voorgeschreven kerndoelen en eindtermen dienen gerealiseerd te kunnen worden. Bij nieuw in te richten gymzalen is het dan ook zaak om als sectie (vo) of als docent/netwerk (po) de inrichtingswensen uit te werken. Als een school voor vo gebruik moet maken van een voor het po ingerichte gymzaal (of omgekeerd) kan de gemeente om een aanvullende eerste inrichting gevraagd worden.

Ook als een zaal (met instemming van de gemeente) gehuurd wordt van een commerciële exploitant,

kan de gemeente om een aanvullende eerste inrichting gevraagd worden. Het is verder belangrijk om met (bekende) medegebruikers van de zaal af te stemmen, b.v. de lokale sportverenigingen.

Wie kunnen (juridisch) eigenaar zijn van gymzalen?

1. De gemeente. Dit is vaak het geval in het PO en (V)SO, deze zalen zijn niet inpandig. Het betreft hier zalen die door meerdere scholen gebruikt worden.
2. Het bevoegd gezag van de school. Dit is vaak het geval bij een inpandige gymzaal. Dit geldt voor de meeste VO scholen en in mindere mate geldt dit voor scholen voor PO en (V)SO.
3. Een derde partij. Het betreft hier vaak commerciële partijen die een school bouwen zonder financiële middelen van de gemeente, zoals b.v. een woningbouwstichting.

Het juridisch eigendom is voor een gemeente van belang om te kunnen bepalen of scholen of derden een vergoeding kunnen krijgen voor het gebruik of de verhuur van de zalen. Andersom is het voor scholen ook van belang om eventueel een vergoeding van de gemeente te kunnen krijgen.

Wat behoort tot de verantwoordelijkheid van de (juridisch) eigenaar?

Voor alle gymzalen die zijn gebouwd door of met geld van de gemeente geldt, dat de gemeente de financiële middelen voor de bouw en de eerste inrichting beschikbaar moet stellen. Dit gebeurt vanuit de zorgplicht voor onderwijshuisvesting van de gemeente. De juridische eigenaar is tevens verantwoordelijk voor veilig en deugdelijk materiaal in de gymzaal en de vervanging daarvan. Indien een derde partij (Optisport, Sportfondsen, enz.) de exploitatie van een gymzaal overneemt (= economisch eigenaar), is het belangrijk te weten welke afspraken de gemeente en de exploitant hebben gemaakt over het onderhouden en vervangen van materiaal. Dit blijft hun verantwoordelijkheid. In de praktijk blijkt deze nog wel eens te ontbreken, waardoor de gebruiker heen en weer wordt gestuurd en actie vaak uitblijft.

Wat behoort tot de verantwoordelijkheid van het bestuur/directie?

Het bestuur/directie is je werkgever en die hoedanigheid verantwoordelijk voor een veilige werkomgeving en jouw welzijn. Dit is vastgelegd in de Arbowetgeving. De werkgever moet de veiligheid van de werkplek controleren (verplichte Risico-inventarisatie & -Evaluatie RI&E). Bij deze RI&E hoort een Plan van Aanpak waarin staat wanneer en hoe de eventuele onveilige of gebrekkige zaken worden opgelost. Dit geheel (RI&E en PvA) is onderdeel van bespreking tussen werkgever en MR.

Wat kan het bestuur doen als de zaal niet veilig is?

Als de veiligheid van de zaal niet gegarandeerd is kan het bestuur bepaalde sportactiviteiten verbieden of in het uiterste geval de gymles tijdelijk stopzetten (bijvoorbeeld lekkage; gladde vloer). Zie hierover ook bovenstaande vraag. Je werkgever is en blijft verantwoordelijk voor jouw veiligheid en welzijn én natuurlijk van die van de kinderen. Ook al is de zaal niet van de school zelf, dan dient er toch een oplossing te komen. Uiteraard ben jij de eerste die kan bepalen of een zaal wel of niet veilig is. Leg geconstateerde zaken direct bij je leidinggevende neer en geef aan, dat je onder deze omstandigheden niet kunt instaan voor de veiligheid van de leerlingen en jezelf.

Wat moet de docent doen als een gymnastiektoestel niet deugt?

Niet gebruiken, geen les geven met dit toestel en het melden bij de beheerder en werkgever.

Wat moet de docent doen als de zaal (of inrichting) niet veilig is/veel gebreken vertoont en het in zijn ogen onverantwoord is hier les te geven?

Melden bij de beheerder, de Arbo-coördinator op school en bij de werkgever. Als dit geen effect heeft en als de beheerder en de werkgever allebei vinden dat er niets loos is en de docent wordt toch

gedwongen les te geven is het verstandig om de situatie schriftelijk te melden, zowel bij de beheerder als bij het bevoegd gezag en de directie. Vraag de beheerder tevens om een schriftelijke

bevestiging dat het toestel/de zaal in orde is en leg de aansprakelijkheid voor eventuele gevolgen neer bij de werkgever. Een afschrift van brieven aan de MR van de school kan zinvol zijn. Vraag om een schriftelijke bevestiging binnen vijf dagen. Gebruik in ieder geval nooit toestellen, waarvan jij denkt of weet, dat ze niet goed en/of veilig zijn. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij jouw keuze om iets wel te gebruiken en iets gebruiken waarvan je weet, dat het niet deugdelijk is, is altijd onzorgvuldig.

Als er niets gebeurt met de aanbevelingen uit het rapport van de Arbodienst, welke instantie kan dan nog optreden?

Het maken van sectorale afspraken over arbeidsveiligheid is tegenwoordig vormgegeven door de sectoren zelf, in nauwe samenwerking met werkgevers en werknemers als onderdeel van het CAO overleg. Voor zowel het PO als het VO is hiervoor een Arbocatalogus in het leven geroepen (www.arbocatalogus-VO.nl & www.arbocatalogus_po.nl) waarin een sectorspecifieke beschrijving van normen en regels op het gebied van arbeidsveiligheid en -welzijn is afgesproken. De normen in deze Arbo catalogi zijn de minimale 'uitgangspunten' om veilige en prettige werkomstandigheden op uw school te realiseren. In deze catalogus zijn de normen van de KVLO opgenomen. De naleving van de normen uit deze lijst is niet vrijblijvend. Hoewel de Arbowet het toetsingskader aangeeft zal de Arbeidsinspectie de Arbo catalogus als uitgangspunt gaan gebruiken bij haar inspecties. De MR van een school kan in het uiterste geval de arbeidsinspectie inschakelen. De arbeidsinspectie kan het bestuur een bestuurlijke boete opleggen als bij herhaling blijkt dat het plan van aanpak niet opgevolgd wordt.

Is een gebruikersovereenkomst verplicht?

Uit oogpunt van veiligheid en Arbozorg is het zeer verstandig als eigenaren/exploitanten van gymzalen/sportzalen met gebruikers/huurders een officiële gebruikersovereenkomst sluiten. Hierin wordt opgenomen wie waar verantwoordelijk voor is (controle en onderhoud, schoonmaak en hygiëne, veiligheid, meldingsprocedures, gebruiksrooster, gebruiksregels) en hoe en wanneer e.e.a. plaats vindt.